

**Uchwała
Instytutu Badań Literackich
Polskiej Akademii Nauk
z dnia 16 kwietnia 2019 roku**

**dotycząca poparcia Listu uniwersyteckich środowisk humanistycznych skierowanego do
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z prośbą o wyrównanie przelicznika
punktowego dla monografii naukowych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra
Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości
działalności naukowej (§ 15, ust. 2).**

§ 1

Rada Instytutu Badań Literackich PAN popiera List uniwersyteckich środowisk humanistycznych skierowany do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z prośbą o wyrównanie przelicznika punktowego dla monografii naukowych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (§ 15, ust. 2). Treść w załączniku nr 1 do Uchwały.

§2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCA
RADY NAUKOWEJ IBL PAN**

Anna Grzeskowiak

prof. dr hab. Anna Grzeskowiak-Krwawicz

List uniwersyteckich środowisk humanistycznych do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z prośbą o wyrównanie przelicznika punktowego dla monografii naukowych wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (§ 15, ust. 2).

8 kwietnia 2019 roku

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracamy się do Pana z prośbą o **pilne wyrównanie przelicznika punktowego dla monografii naukowych** wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (§ 15, ust. 2). Rozporządzenie to ustala wartość punktową monografii stanowiących edycję naukową lub tłumaczenie tekstów źródłowych na poziomie 25% punktacji przyznawanej innym monografiom naukowym¹.

Przelicznik ten zakłada, że edycja naukowa tekstu źródłowego a także tłumaczenia filozoficznych tekstów źródłowych mają mniejszą wartość niż jego analiza lub interpretacja. Sugeruje, że prace takie nie stanowią oryginalnego i twórczego wkładu w naukę. Tymczasem:

1. Edycja naukowa (krytyczna) sporządzona w oparciu o krytyczną analizę świadectw rękopiśmiennych lub starodruków **zawsze stanowi oryginalną interpretację**. Jest to pierwsze i najważniejsze badanie tekstu źródłowego, na którym będą opierać się wszystkie następne. To na edytorze spoczywa odpowiedzialność za dostarczenie innym badaczom humanistycznym wiarygodnej podstawy do ich dokonań. Dostępność rzetelnie opracowanych tekstów źródłowych w wielu dziedzinach humanistyki stanowi podstawowy warunek wszelkich analiz, interpretacji i budowanych na nich teorii. Edycje krytyczne stanowią więc **badania podstawowe w najściślejszym tego słowa znaczeniu**. Ich wartość dla humanistyki i dziedzictwa narodowego jest nie do przecenienia.

2. Edycje naukowe są wyjątkowo czasochłonne i wymagają żmudnej pracy. Aby zrekonstruować tekst, potrzebne jest, po pierwsze, odnalezienie wszystkich zachowanych świadectw. Już ten etap często zajmuje lata poszukiwań. Następnie należy sporządzić fachowy opis tych źródeł, co w przypadku rękopisów i starodruków wymaga wyspecjalizowanych kompetencji źródłoznawczych. Kolejny krok stanowi odczytanie i porównanie zachowanych świadectw przy użyciu precyzyjnie określonej metodologii, która musi być dostosowana do charakteru źródeł. Jest bardzo niewiele osób, które posiadają niezbędne do tego kwalifikacje. Zależnie od stopnia trudności i długości tekstu **proces ten może trwać wiele lat**. W przeszłości edycje krytyczne stanowiły dla najwybitniejszych badaczy dzieło życia.

¹ „Całkowita i przeliczeniowa wartość punktowa (...) monografii naukowej, rozdziału w monografii naukowej i redakcji naukowej monografii naukowej, o której mowa w § 10 ust. 2 – wynosi 25% wartości punktowej ustalonej zgodnie z przepisami § 12 i § 13, z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku”.

3. Z powodu trudności i czasochłonności edycji naukowych obecnie **najczęściej podejmują się ich całe zespoły badawcze**, często międzynarodowe. Jeśli całościowa wartość efektu ich pracy miałaby wynosić 25% punktów przyznawanych innym monografiom, to członkowie takich zespołów będą otrzymywali ocenę zupełnie niewspółmierną do nakładu pracy i umiejętności. W tej sytuacji należy się spodziewać, że **w Polsce edycje krytyczne przestaną powstawać, a polscy badacze nie będą angażować się w międzynarodowe zespoły edytorskie. Spowoduje to znaczący spadek jakości i znaczenia polskiej humanistyki.**

4. **Edycje naukowe są przygotowywane z myślą o międzynarodowym odbiorze.** Obecnie w Polsce działa kilka zespołów badawczych przygotowujących nowatorskie edycje o doniosłym znaczeniu dla światowej humanistyki, które będą publikowane w prestiżowych wydawnictwach naukowych, zakwalifikowanych do I poziomu (200 pkt.), takich jak Oxford University Press i Brill. **To m.in. dzięki edycjom publikowanych w prestiżowych wydawnictwach polscy badacze są bardzo cenienni w społeczności międzynarodowej.**

5. Osobną kategorię stanowią opatrzone aparatem naukowym tłumaczenia tekstów źródłowych. Pragniemy zwrócić uwagę na ważną rolę przekładów z języków klasycznych i nowożytnych dla badań humanistycznych. Współczesna myśl rozwija się w ciągłym dialogu z dokonaniem przeszłości. Tłumaczenia zapewniają badaczom dogodny dostęp do źródeł, stanowiących dobro wspólne wszystkich nauk, i umożliwiają zachowanie bezcennej ciągłości kulturowej. Ponadto, **przekłady polskich źródeł na języki obce stanowią najlepszy sposób na wypromowanie na świecie polskiej spuścizny.** Podobnie jak edycje, tłumaczenia wymagają wysokich kwalifikacji, w szczególności kompetencji językowych, historycznych, kulturoznawczych, a także dobrej znajomości kontekstów filozoficznych i teologicznych.

Edycje i tłumaczenia stanowią ważny i cenny element działalności naukowej. **Obecny przelicznik punktowy zahamuje tego typu działalność i osłabi rozpoznawalność międzynarodową polskich humanistów.**

Z poważaniem

Przedstawiciele uniwersyteckich środowisk humanistycznych

(w załączeniu uchwały Rad Naukowych)